

Disseny d'Espais Escènics i Expositius

Anna Alcubierre

Codi: 105723
Crèdits. 6 ECTS
Curs 3 4 Curs
Semestre Primer Semestre
Tipologia OPTATIVA
Data 12/9/2023 15:31

Aquesta assignatura s'imparteix en: Català
Les tutories es podran realitzar en: Català, Castellà i Anglès

Índex de la Guia Docent

Presentació de l'assignatura

Recomanacions

Continguts

Metodologia

Avaluació

Bibliografia i Recursos

Competències i Resultats d'Aprenentatge

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat / www.eina.cat

EINA Centre Universitari
de Disseny i Art de Barcelona
Adscrit a la UAB

Presentació de l'assignatura

Breu descripció

Existeix un debat en relació a quins son els límits de l'escenografia, l'origen, seguit per una llarga tradició és clarament teatral, en l'actualitat però la diversitat de camps on s'aplica aquesta disciplina és molt extensa.

L'assignatura s'enfoca cap a aquest caràcter polièdric del dissenyador per a què pugui donar resposta a la multiplicitat d'inputs en el sector del disseny d'espais escenogràfics i expositius.

Escenografia son tots els elements visuals que conformen una escenificació, bé siguin en relació a l'espai, a la il·luminació o a la caracterització del personatge; ja sigui l'escenificació destinada a representacions en viu, cinematogràfica, expositiva o destinada a esdeveniments culturals o comercials.

Les noves tecnologies han anat penetrant dins el món dels espais efímers, i llenguatges com el vídeo, la il·luminació computeritzada o la robòtica s'han convertit en ingredients habituals del disseny d'espais escènics i expositius

Objectius Formatius

- Conèixer les diferents aplicacions de l'escenografia, siguin de caràcter comercial, expositiu o escènic; considerant que es tracta d'esdeveniments que no son autònoms sinó que conviuen dins un marc físic, conceptual i sociocultural concret.
- Identificar els llenguatges que intervenen als processos comunicatius, i tenir la capacitat de fer-los dialogar entre si per tal de potenciar un resultat comú. En aquest sentit l'estudiant haurà de compartir idees i formes de pensament, i desenvolupar les estratègies pròpies del treball en equips interdisciplinaris.
- Assolir la capacitat de realitzar projectes efímers. Per tant, aprendre el procés de treball i poder aplicar una metodologia, adquirir els coneixements tecnològics específics, dominar les eines i materials pròpies de les produccions, així com entendre les relacions professionals.

Recomanacions

Es recomana entendre l'assignatura des de l'experiència, buscant noves dinàmiques de projectació per tal de poder dissenyar des de l'imprevist. S'aconsegueix fàcilment amb una actitud oberta a les classes on cal projectar des del joc.

Continguts

L'assignatura, basada en el seu caràcter polièdric, pretén consolidar els aprenentatges adquirits amb anterioritat, en quant a metodologia i coneixements en la projecció.

En aquest cas, es potencia el treball de projectes de caràcter escènic principalment en l'àmbit del teatre i la museografia.

Es treballaran 3 projectes. L'objectiu és diversificar al màxim, tant la temàtica, com el context, com el procés de treball, als diferents exercicis.

Temes transversals

- Referents contemporanis, l'escenografia avui.
- Dissenyar oportunitats a partir de l'efímer.
- La importància de la dimensió temporal als espais escènics.
- Tecnologia aplicada a l'escenografia.
- Metodologia del dissenyador o escenògraf.
- La presentació d'un projecte, un esdeveniment en si mateix.
- Estratègies característiques d'un procés creatiu col·lectiu.
- La conceptualització d'un espai a partir d'una idea.
- El projecte interdisciplinari.
- D'un projecte d'idees a un projecte executiu.
- La producció i el muntatge.

Programa

Projecte 1: Disseny d'una exposició.

La temàtica serà lliure, l'espai continent pot ser variable. El treball es desenvoluparà en petit grup.

Projecte 2: Disseny d'una escenografia.

A partir d'una dramaturgia concreta, en un espai teatral concret. El treball serà individual.

Projecte 3: Disseny d'un esdeveniment.

Es tracta d'un projecte col·lectiu per reivindicar una problemàtica de caràcter social.

Metodologia

Metodologia docent

El treball en equip és una constant a l'assignatura, a més de realitzar alguns projectes amb grup, el debat entorn a l'evolució dels projectes és obert i compartit.

A banda de desenvolupar els projectes i exercicis, tant a dins com fora de l'aula, aquests es presentaran públicament.

Hi haurà referències i aportacions de projectes professionals externs vinculats amb la matèria de treball i es faran visites relacionades. Així mateix, la teòrica es realitzarà a partir del vincles amb els projectes que es treballaran durant el curs.

Activitats formatives

ACTIVITATS FORMATIVES

- Clases Teòriques
ECTS: 5%
Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Classes magistrals i debat en gran grup
Competències: CE2, CE10, CE8, CE11, CE21
- Informació i documentació
ECTS: 10%
Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Treball de recerca de fonts, recollida d'informació, anàlisi i elaboració documental de la mateixa
Competències: CE8, CE10, CE11, CT3
- Taller de tecnologia
ECTS: 10%
Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Assistència en la resolució de les dificultats tecnològiques i constructives.
Competències: CE7, CE8, CT13
- Taller de representació
ECTS: 10%
Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Assistència en la resolució de les dificultats de representació gràfica o en tres dimensions.
Competències: CE5
- Elaboració de projectes
ECTS: 45%
Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Formulació de programes de disseny a partir de situacions simulades i pautes per al desenvolupament del projecte. Treball autònom amb assistència als problemes que es plantegen en el desenvolupament del projecte, tant de tipus conceptual com tècnic. Correccions individualitzades
Competències: CE2, CE8, CE10, CE11, CE21, CT9, CT6, CT10, CT13, CT14, CT15, CT19
- Tutories
ECTS: 10%

Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Presentacions individuals i col·lectives de la documentació i memòria del projecte, defensa oral del projecte, i ronda de valoracions

Competències: CE2, CE8, CE11, CE10, CE17, CE21, CT6

- Avaluació

ECTS: 10%

Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Presentacions individuals i col·lectives de la documentació i memòria del projecte, defensa oral del projecte, i ronda de valoracions

Competències: CE2, CE8, CE11, CE10, CE17, CE21, CT6

ACTIVITATS DIRIGIDES

- Classes teòriques. Classes magistrals i debat en gran grup
Hores: 6h
Resultats d'aprenentatge: CE2.2, CE8.2, CE10.5, CE11.1, CE21.1, CE21.2
- Taller de tecnologia. Assistència en la resolució de les dificultats tecnològiques i constructives
Hores: 6h
Resultats d'aprenentatge: CE7.3, CE8.2
- Taller de representació. Assistència en la resolució de les dificultats de representació gràfica o en tres dimensions
Hores: 6h
Resultats d'aprenentatge: CE5.2
- Avaluació. Presentacions individuals i col·lectives de la documentació i memòria del projecte, defensa oral del projecte, i ronda de valoracions
Hores: 6h
Resultats d'aprenentatge: CE2.2, CE8.2, CE10.5, CE11.1, CE17.2, CE21.1, CE21.2

ACTIVITATS SUPERVISADES

- Tutories. Tutories de seguiment i correcció del projecte
Hores: 30h
Resultats d'aprenentatge: CE2.2, CE8.2, CE10.5, CE21.1, CE21.2

ACTIVITATS AUTÒNOMES

- Informació i documentació. Treball de recerca de fonts, recollida d'informació, anàlisi i elaboració documental de la mateixa
Hores: -
Resultats d'aprenentatge: CE8.2, CE10.5, CE11.1
- Elaboració de projectes. Formulació de programes de disseny a partir de situacions simulades i pautes per al desenvolupament del projecte. Treball autònom amb assistència als problemes que es plantegen en el desenvolupament del projecte, tant de tipus conceptual com tècnic. Correccions individualitzades.
Hores: -
Resultats d'aprenentatge: CE2.2, CE8.8, CE10.5, CE11.1, CE21.1, CE21.2

Avaluació

Sistema Avaluació

L'Objectiu de l'avaluació continuada és que l'estudiant pugui conèixer el seu progrés acadèmic al llarg del seu procés formatiu per tal de permetre-li millorar-lo.

A partir de la segona matrícula, l'avaluació de l'assignatura podrà consistir, a decisió del professor(s), en una prova de síntesi, que permet l'avaluació dels resultats d'aprenentatge previstos en la guia docent de l'assignatura. En aquest cas, la qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi.

Normativa General d'Avaluació

// Per considerar superada una assignatura, caldrà que s'obtingui una qualificació mínima de 5,0.

// Una vegada superada l'assignatura, aquesta no podran ser objecte d'una nova avaluació.

// Es considerarà "No Avaluable" (NA) l'estudiant que no hagi lliurat totes les evidències d'aprenentatge o no hagi assistit al 80% de les classes sense haver justificat les absències. En cas d'absència justificada, l'estudiant s'ha de posar en contacte amb el professor en el moment de la reincorporació per determinar la recuperació de les activitats a les quals no hagi assistit.

// En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Procés de Revisió

La revisió es pot sol·licitar al professorat es realitzarà segons calendari lectiu.

Procés de Revaluació

Normativa general

No es contemplen sistemes de revaluació en els casos de les pràctiques externes, els TFG, i les assignatures / activitats formatives que, pel seu caràcter eminentment pràctic, no ho permeten.

Per participar a la revaluació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul.

Criteris d'Avaluació

- La qualificació final del curs es basarà en una avaluació continuada del treball de l'estudiant.
- La professora farà un seguiment de l'evolució i dels progressos de l'alumne de manera individualitzada.
- Els criteris de valoració es corresponen amb l'adquisició de les competències corresponents a aquesta assignatura, descrites detalladament en aquesta guia docent.
- Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades mitjançant la presentació de projectes. El 70% de la nota correspon al nivell de resolució, presentació de la documentació que es determini i a la defensa oral dels projectes. El 30% de la nota correspon al seguiment i la participació activa en les tutories, tallers i sessions conjuntes de treball i correcció. Dins aquest 30%, el 10% correspon a l'assistència.

Bibliografia i Recursos

LLIBRES DE CONSULTA

- Rudolf Arnheim, Arte i percepció visual.
Alianza Forma.
- Pedro Azara i Carles Guri. (2003) Arquitectos a escena.
GG. Artes Escenicas.
- Peter Brook. Más allá del espacio vacío. (2004)
- Vicent Brutto. *The filmmaker's guide to production design. Allworth press
- Héctor Calmet. (2003) Escenografía.
Ed. De la Flor.
- Colli, Stefano i Perrone, Raffaella (2003). Espacio-identidad-empresa.
GG: Barcelona
- Tony Davis. Escenógrafos. (2001)
Ed. Océano.
- Alonso Fernández, Luis, García Fernández, Isabel (1999) Diseño de exposiciones: concepto, instalación y montaje.
Editorial Alianza.
- Roselee Goldberg (1998) Performance. Lieve art since 1960.
Ed. Abrams
- Jorge Gorostiza. Constructores de ilusiones, la dirección artística cinematográfica. Filmoteca valenciana.
- Bverly Heisner. Production design in the contemporary American film.
McFarland & Company, Inc., Publishers
- Hugues, Philip (2010) Diseño de exposiciones.
Prompress: Barcelona.
Títol original: Exhibitions Design (2008)
- Francisco Jodido (2011) Temporary. Architecture now.
Ed. Taschen
- Francisco Jodido (2011) Serpentine Gallery Pavillons.
Ed. Taschen
- Edward Lucio-Smith. Breve historia del mueble. Del Serbal
- Félix Murcia. La escenografia en el cine. El arte de la apariencia. SGAE
- Nieva, Francisco (2003) Tratado de escenografia.
RESAD
- Ward Preston. What an art director does. Silman-James
- Andrew Todd i Jean-Guy Lecat. (2003) El Círculo abierto.
Alba Editorial
- Josep Ramoneda i Jordi Balló (2006) 1994-2006. Exposicions CCCB.
Ed: CCCB i Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona.
- Michael Rizzo. Manual de dirección artística. Omega
- Santiago Vila, L'escenografia
Ed. Cátedra, Signo e imagen.
- Rico, Juan Carlos (1994). Los espacios expositivos. Museos, Arquitectura y Arte (Vol. I). Madrid, Sílex.
- Rico, Juan Carlos (1996). Montaje de exposiciones. Museos, Arquitectura y Arte. (Vol II). Madrid, Sílex,

- Staniszewski, Anne Mary (2001) The Power of Display: A History of Exhibition Installations at the Museum of Modern Art. Museum of Modern Art (New York, N.Y.)
- Tejada, Isabel (2006) El montaje expositivo como traucción. Fidelidades, traiciones y hallazgos en el arte contemporáneo desde los años 70. Funcación Arte y Derecho. Madrid.

ENLLAÇOS WEB

- Association SCÉNOGRAPHES. Projet d'exposition. Guide des bonnes pratiques.
http://www.scenographes.fr/scenographes.fr/documents/guideexpo_nogl_oss.pdf
- <http://www.cccb.org/lab/es>
- <http://www.youtube.com/watch?v=LJ-QSEI2UwQ&feature=related>
- <http://www.rosco-iberica.com/productos/index.asp>
- <http://www.azurscenic.com>
- http://www.peroni.com/lang_ES/prodotti.php?idCat=104
- <http://www.youtube.com/watch?v=MoHYzHEVukg&feature=related>
- <http://www.youtube.com/watch?v=JCxVda6CG60>
- <http://www.pilobolus.com>
- <http://www.youtube.com/watch?v=74VNLtbHnNw&feature=related>
- <http://www.bbc.co.uk/ahistoryoftheworld/exploreraflash/>

Competències i Resultats d'Aprenentatge

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Competència

- CE2 Avaluar usos i programar funcions orientats a la concepció i formalització de projectes de disseny.

Resultats d'aprenentatge:

- CE2.2 Dissenyar un programa d'usos i funcions que condueixi al desenvolupament d'un projecte de disseny.

Competència

- CE5 Dominar les tècniques de representació gràfica d'espais i volums, plans i superfícies característiques del disseny.

Resultats d'aprenentatge:

- CE5.2 Representar mitjançant el sistema més apropiat en funció de cada projecte les característiques del mateix.

Competència

- CE7 Demostrar comprendre els coneixements bàsics sobre els materials i els seves qualitats, i sobre processos i costos de fabricació.

Resultats d'aprenentatge:

- CE7.3 Escollir els materials i els processos de transformació que s'adaptin a les necessitats funcionals i expressives de cada disseny.

Competència

- CE8 Demostrar comprendre els coneixements bàsics de les ciències i disciplines auxiliars del projecte de disseny, com l'antropometria i fisiologia de la percepció visual, l'ergonomia i els mètodes d'avaluació d'ús, el màrqueting, la tècnica de prospecció, etc.

Resultats d'aprenentatge:

- CE8.2 Situar el projecte en el context de l'oferta existent al mercat.

Competència

- CE10 Estructurar i jerarquitzar gràficament la informació verbal.

Resultats d'aprenentatge:

- CE10.5 Emprar intencionadament els recursos gràfics per a sintetitzar i millorar la comunicació.

Competència

- CE11 Demostrar comprendre el funcionament de l'entorn econòmic, empresarial i institucional en el qual es contracten i desenvolupen professionalment els projectes i les activitats de disseny.

Resultats d'aprenentatge:

- CE11.1 Detectar i explicar el modus operandi del disseny més característic del sector al qual s'inscriu el projecte pel què respecta a tipus de contractació, gestió de projectes, etc.

Competència

- CE17 Exposar i raonar, de forma oral i escrita, els resultats i els processos de treball dels objectes de disseny propis.

Resultats d'aprenentatge:

- CE17.2 Realitzar una memòria escrita del projecte i defensar-la oralment.

Competència

- CE21 Disposar de recursos i capacitats per relacionar conceptes i llenguatges de diferents especialitats de disseny.

Resultats d'aprenentatge:

- CE21.1 Desenvolupar projectes de disseny integral que impliquen relacionar conceptes i procediments de diferents sectors professionals del disseny.
- CE21.2 Treballar en equips interdisciplinaris dins de les diferents especialitats del disseny distribuint funcions a partir de les habilitats i interessos dels seus components.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

- CT3 Demostrar, conèixer i utilitzar correctament les fonts documentals i la bibliografia necessària tant per a la projectació com per a l'anàlisi i crítica raonada del disseny.
- CT6 Capacitat per treballar en equip i aptituds per el diàleg amb les diferents disciplines que poden intervenir en el desenvolupament d'un projecte de disseny.
- CT9 Capacitat resolutiva i de presa de decisions.
- CT10 Motivació per la qualitat, tant en els plantejaments conceptuals i argumentals, com en la resolució formal i en els detalls de l'acabat final d'un projecte de disseny.
- CT13 Orientar l'acció del disseny a partir de valors de respecte a l'entorn ambiental i amb criteris de sostenibilitat.
- CT14 Valorar i fomentar l'ús social de l'entorn i de la comunicació amb atenció especial a l'accessibilitat per a grups d'usuaris i receptors diferents.
- CT15 Valorar i preservar el patrimoni cultural, artístic i paisatgístic.

- CT19 Demostrar una disposició efectiva positiva envers els valors estètics i les qualitats formals de l'entorn material i visual.

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat / www.eina.cat

EINA Centre Universitari
de Disseny i Art de Barcelona
Adscrit a la UAB